

Η γιορτή των Τριών Ιεραρχών στη Σιάτιστα

Τον 11^ο μ. Χ. αιώνα η 30ή Ιανουαρίου καθιερώθηκε από την Ορθόδοξη Εκκλησία ως εορτή των Τριών Ιεραρχών και σε όλο τον ελληνισμό σχετίστηκε με τα ελληνικά γράμματα. Στην περίοδο μάλιστα της Τουρκοκρατίας την ημέρα αυτή τελούνταν τα μνημόσυνα υπέρ των ευεργετών και των χορηγών των ελληνικών σχολείων .

Το 1842 το Πανεπιστήμιο Αθηνών για πρώτη φορά διοργάνωσε εκδήλωση την ημέρα της εκκλησιαστικής εορτής των Τριών Ιεραρχών, για να εκφράσει την ευγνωμοσύνη της Πανεπιστημιακής κοινότητας προς καθηγητές και ευεργέτες του Πανεπιστημίου και το επίσημο ελληνικό κράτος, λίγο αργότερα, καθιέρωσε για όλη την ελεύθερη Ελλάδα την εορτή των Τριών Ιεραρχών ως ημέρα αφιερωμένη στην Παιδεία και στα Γράμματα.

Το 1876 ομιλητής στη γιορτή των Τριών Ιεραρχών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ήταν ο Σπυρίδων Λάμπρου.

Στην ομιλία του αναφέρθηκε σε έναν από τους πολλούς ευεργέτες του Πανεπιστημίου, που υπέρ αναπαύσεως των ψυχών τους τελούνταν το μνημόσυνο, αναφέρθηκε στο **Δημήτριο Όκα**.

Ο Δημήτριος Όκας ήταν ακονιστής ξυραφιών και το 1857 με διαθήκη του άφησε 20 δραχμές στο Εθνικό Πανεπιστήμιο, την ίδια εποχή που άλλοι ευεργέτες άφηναν πολλές χιλιάδες δραχμές για τον ίδιο σκοπό.

Και το Πανεπιστήμιο **έχει στον ίδιο κατάλογο τον Όκα**, το φτωχό βιοπαλαιστή που είχε δωρίσει 20 δραχμές, **με τον Πλατυγένη**, που είχε δωρίσει 230.000 δραχμές.

Στην συνέχεια στην ομιλία αυτή καταγράφηκε το ακόλουθο κείμενο, απόσπασμα από ομιλία του πρυτάνεως Ολύμπιου το 1857:

-ποια σχέση υπάρχει ανάμεσα στον πτωχό και βαριά εργαζόμενο εν ζωή Όκα με τον βαθύπλοτο και ανοιχτόμυαλο έλληνα Πλατυγένη;

*-δεν υπάρχει καμιά άλλη σχέση παρά μόνο η ιερή και βαθειά **ριζωμένη στην καρδιά κάθε έλληνα αγάπη στην Παιδεία.***

Αυτή η αγάπη προς την Παιδεία υπήρχε και υπάρχει και στις καρδιές των Σιατιστινών .

Και στη Σιάτιστα έχουμε ευεργέτες πολλούς, που πρόσφεραν στα σχολεία της πόλης μας μεγάλα ή μικρά χρηματικά ποσά, ακίνητα, δημιούργησαν και μας άφησαν κληροδοτήματα. Όλους αυτούς που βοήθησαν τα σχολεία από το 1700 και μετά τους τιμήσαμε κι εξακολουθούμε να τους τιμούμε.

Τα τελευταία χρόνια η εκπαιδευτική κοινότητα της πόλης μας αξιοποίησε κάθε γραπτή μαρτυρία που υπήρχε και έκανε νέο κατάλογο των ευεργετών και δωρητών των σχολείων μας, τον κατέγραψε σε ειδικό δερματόδετο βιβλίο με περγαμηνό χαρτί και το βιβλίο αυτό το κατέθεσε

για φύλαξη στη Μητρόπολή μας, με την παράκληση κάθε χρόνο να μνημονεύονται τα ονόματα των ευεργετών στην εκκλησία τη μέρα της γιορτής των Τριών Ιεραρχών, όπως έχει καθιερωθεί από παλιά.

Αντίγραφο του βιβλίου υπάρχει σε κάθε σχολείο της πόλης και κάθε χρόνο η εκπαιδευτική κοινότητα το συμπληρώνει καταγράφοντας τα καινούργια ονόματα των ευεργετών και έτσι μένει ζωντανή η μνήμη και συνεχίζουμε να ταξιδεύουμε στις θάλασσες της παγκοσμιοποίησης με καράβι ...γερό σκαρί δουλεμένο από τους προγόνους μας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, όταν κάτω από τη μύτη του κατακτητή γιόρταζαν τη γιορτή των ελληνικών γραμμάτων και τιμούσαν τους ευεργέτες της σε 2 γιορτές, των Τριών Ιεραρχών στη Γεράνεια και της Ορθοδοξίας στη Χώρα.

Μετά την απελευθέρωσή μας το 1912 η γιορτή των γραμμάτων, σύμφωνα με την απόφαση του ελληνικού κράτους, τελείται στις 30 Ιανουαρίου.

Και από τότε Χώρα - Γεράνεια, στον ίδιο χώρο όλοι μαζί την ημέρα των Τριών Ιεραρχών, όπως οι πρόγονοι μας αιώνες πριν, δεόμαστε υπέρ αναπαύσεως της ψυχής **των ευεργετών και δωρητών των σχολείων της Σιάτιστας** κι ελπίζουμε αυτοί που από ψηλά μας βλέπουν να χαίρονται που η Σιάτιστα ακόμα θυμάται και τιμάει!

Βιβλιογραφία:

Οι ευεργέται και καθηγηταί του εθνικού παν/μιου, λόγος εκφωνηθείς τη 30ή Ιανουαρίου 1896 υπό Σπυρίδωνος Λάμπρου.

Η «Ημέρα των Γραμμάτων» και ο διάλογος για την παιδεία: Ευφημισμοί, Συναίνεση και Αντιθέσεις, λόγος που εκφωνήθηκε στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων την 30.1.2008 από τον καθηγητή Γιώργο Μαυρογιώργο.

Αικατερίνη Ζωγράφου